

Turkish A: literature – Standard level – Paper 1
Turc A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Turco A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)
Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)
Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Verilen pasajlardan **biri** hakkında yönlendirilmiş edebi analiz yazınız. Yanıtınız verilen iki yönlendirici sorunun yanıtını da içermelidir.

1.

Şair ruhlu, pehlivan kocasına Emine yirmilerindeyken âşık olmuş. Anlatır dururdu sadece sırtındakilerle Âdem'e nasıl kaçtığı. Ne çeyiz ne hiçbir şey. Ağabeyleri vermek istememişler Emine'yi. Âdem kendi köylüleri ama, "Karıdan boşanmış, kızı da var, sümüklünün teki." Öyle demişler Emine'ye. Oysa Âdem çok iyi bir insan. Kızı da sümüklü falan değil. Sarışın, beyaz tenli, güzel bir çocuk Gülistan. Emine'nin hizmetinden yoksun kalmak ağabeylerin işine gelmemiş olmalı. Âdem'in ağabeyleri de arka çıkmamış. "O dönem hiç kimse yardım etmedi bize," diye içlenirdi Emine.

İyiden iyiye yalnız kalan Âdem, Emine'sini ve kızını başının tacı etmiş, onları köy meydanındaki derme çatma, tek göz evine yerleştirmiş, bizim inşaatta gündelik iş buldukça çalışmaya başlamış.

Sonrasında bizim Kuşkonmaz Çiftliği'nin bekçi evine taşındılar. Hafta içi, biz yokken, köpeklerimize, bahçelerimize bakıyorlardı. [...]

Bunlar karıkoca bizim çiftliğin işlerine dört elle sarıldılar. Âdem ağır işlere bayılırdı. Öyle güçlüydü ki, traktörün römorkunu tek elle çıkartıp pulluğu yerine takabiliyordu. Zaten boyun ve kafa eni aynıydı. Omuz kasları sağlam, bacakları kısa olduğundan gübre çuvallarını bir hamlede kucakladığı gibi römorkun arkasına atardı. Ama ot yolmaya, tarla temizlemeye, odun "istiriflemeye" gelince Emine'yi işe koşardı. Zaman içinde iki çocukları daha doğdu. Biz üç, Âdemler beş, köpekler yedi derken çiftlikte nüfus epey arttı.

Tarlamızın gelirinin önemli bir bölümünü Âdemlere bıraksak da paraya karşı ilgisizdiler. Aksine tokgözlü ve tutumluydular. Kuşkonmazın hasatıydı onları gururlandıran. Âdem iş bitiminde köy kahvesine uğradığı akşamlar sigarasını tütürür, beş şekerli çayını şingır şingır karıştırarak köyde biraz hayret, biraz da kuşku uyandıran beyaz kuşkonmaz tarlamızı överdi. İşte efendim yeşili bolmuş da, beyazı yetiştirmek her babayiğidin harcı değilmiş. Zaten tohumlar Fransa'dan geliyormuş. Sadece pençeleri büyötmek bir yıl alıyormuş, diye böbürlendikçe çevrede "Âdem Abi" diye anılır olmuştu.

Köylünün mahsulü glayöldü. O da mezatta fazla bir şey etmezdi. İlk sene biz de denedik glayöl yetiştirmeyi. Çiçek kooperatifine üye bile olduk ama getirisi emeğine değmeyince glayöl yerine beyaz kuşkonmaz tarlası kuruldu. Eşim ürünü tanıtmayı başarmıştı. Ürünler lüks lokantalarda tüketildikçe, altın bilezikler Emine'nin koluna dizilirdi. Kimi zaman da "afır" daki inek sayısı artardı. Âdemlerin yatırım anlayışı altın bilezik veya inek şeklindeydi. Doğru bir yol bulmuşlar besbelli çünkü köydeki evlerini bu sayede yenileyebildiler. O küçücük ev, üç katlı apartman oldu çıktı!

[...]

Zaman zaman ünlü şefler Kuşkonmaz Çiftliği'ni ziyaret ettiklerinde, biz de bu motosikletli, atkuyruklu gençleri soframızda ağırladık. Emine, hardal soslu beyaz kuşkonmaz salatası hazırlamasını güzelce öğrenmişti. "Yi, yi," diyerekten şeflere ikramımızı sunardı. Âdem de bütünüyle dışlanmış olmamak için, bahçeden kestiği gül demetleriyle konukları uğurlardı.

[...]

Emine kaşlarıyla da konuşabilen bir kadındı. Kaşlarının doğal halini hiç görmedim ama oldukça gür olmalılar çünkü çok "denişik" modeller uygulanabiliyordu. Kaş işleri için köyde bir kadına gidilirdi. Emine eve döndüğünde göz üstlerinin kızarmış yüzeylerinde farklı iki hilal dururdu. Konuşurken bu kaşları dudaklarıyla eşzamanlı oynatabiliyordu. Emine heyecanlanırsa kaşlar da hareket kazanırdı.

Sadece kaşlarına düşküdü, süslü bir kadın hiç değildi bizim Emine. Ne bulursa onu giyerdi üzerine. Tişörtlerinin sırtında "Cornell" yazanı bile vardı. Başındaki yemeniyi tek bir el hareketiyle kayıp düşmekten kurtarabilen, vücutça Anadolu tanrıçalarını andıran, neşeli, sevecen bir anaydı o. Gülistan onun öz kızı değildi ama kıymetlisiydi. Âdem'in ilk karısı kızın

velayetini bunlara vermiş fakat görüş hakkı yüzünden dayısı her cumartesi Gülistan'ı annesine götürmek zorunda. Bencil ve güzel olduğu söylenen anne ile bizimkiler arasındaki nefret tedirgin ediciydi. Dayı, bahçe korkuluğunun dışında saatlerce bekletilir, Âdem sigara üstüne sigara yakardı. Emine'nin kaşları yerinde duramaz, gözleri kızarır, benzi solardı. En sonunda 50 yaşlı gözlü Gülistan, dayısının peşinde gözden kaybolurdu.

Can Göknil, *Deniz Kokusu* (2012)

- (a) Bu parçadan anlatıcı ve tanımladığı kişilere olan tavrı hakkında neler öğreniyoruz?
- (b) Yazarın kullandığı dil sizde nasıl bir etki yarattı? Yazar bu etkiyi nasıl sağlıyor?

2.

Ev zamanı

Büyük istasyonlardaki büyük vedalar için
Trenler uzun bekler güzel bir gelenektir
Büyük istasyona benziyor artık bu ev
Tren bir yolcu daha edinecek demektir

- 5 Bulduğum ruh halinden şöyle bir bakıyorum
Şu odanın biçimini alan ben değilim sanki
Şu mutfağın çeşmesinden akmamışım su yerine
Sofrayı donatmamış oturmamışım balkonda
Özellikle çocuklara sarılıp baktığım zaman
10 Olduğumdan daha güzel göstermemiş beni ayna

- Bir kartal karıştırmış kayalıklarla bu evi
Parsın homurtuları pençeleri bu evde
Evler baykuş olunca sözler saptırılıyor
Yırtıcı hayvanlara benziyorum bu yüzden
15 Kırılanın sayısı her geçen gün artıyor
Gülümseyen fotoğraflar eksiliyor albümden

- Eşyalar beni tanırdı yer verirdi bir koltuk
Sandalye benim için yanaşırdı masaya
Ördüğü dantellere benzerdi karım
20 Çocuklar avcı görmüş ceylanın gözlerine
Bir kez daha ben bu eve benzerdim
Ölmüş anne resminin çerçevesine

- Köprüsüz ırmaklar aramızdan geçiyor
Ev odayı ısıtmıyor oda yalnızlığımı
25 Bir kuyuya düşer gibi düşünüyorum şiirlere
Evim büyük istasyona benziyor sanki
Ama yolcu binemiyor bir kez daha trene

Abdülkadir Burak, *Ev Zamanı* (2002)

- (a) Şiir kişinin evi ile ilgili düşünce ve duygularını tartışınız.
(b) Şair şiirin tonu ve ruh halini hangi yapı ve dil özelliklerini kullanarak vermiş?